

POŽADAVKY NA VELENÍ VOJSKŮM KOALIČNÍHO SLOŽENÍ A PERSPEKTIVY JEJICH ŘEŠENÍ

Složitost přípravy i vedení soudobých operací je neustále zvyšována zaváděním kvalitativně účinnějších zbraní a zbraňových systémů. Bojová činnost bude zasahovat současně všechny sféry, vzroste rozsah a dynamika vedení boje a operací a tím i objem a složitost velení vojskům. Jeho význam a vliv na splnění cílů operací se neustále zvyšuje.

Základním cílem velení svazu koaličního složení musí být zabezpečení maximální efektivity použití podřízených spojeneckých vojsk při plnění stanovených úkolů v operaci. Splnění tohoto cíle je těsně spjato s řešením řady složitých úkolů, jejichž souhrn vytváří **obsah velení vojskům koaličního složení**. Z nich základní jsou:

- udržení vysokého morálně politického stavu, bojové a mobilizační pohotovosti,
- získávání, sběr, hodnocení a výdej informací o situaci,
- přijetí rozhodnutí a doručení úkolů vojskům,
- plánování operace, organizace a udržování nepřetržitě těsné součinnosti mezi svazy a svazky,
- organizace politické práce a všestranného zabezpečení bojové činnosti,
- příprava vojsk a štábů k bojové činnosti a k přímému řízení,

— organizace kontroly a pomoci velitelům, štábům a vojskům různé státní příslušnosti.

Při organizaci velení svazu koaličního složení je nezbytné respektovat **zvláštnosti spojeneckých armád**, zvláště závislost organizace a metod velení na jejich struktuře, na materiálně technické základně velení; nezbytnost jednoty forem a metod práce všech stupňů velení spojeneckým vojskům, možnosti vzájemné spolupráce technických prostředků, systémů velení podřízených a spolupůsobících vojsk, ale i další faktory. Proto jsou pro tuto oblast významné výsledky dosahované ve spojeneckých armádách v prosazování jednotypovosti organizačních struktur, unifikaci a standardizaci výzbroje, techniky a ostatních materiálních prostředků.

Na velení svazu bude mít vliv nejen koaliční složení vojsk, ale také požadavky, které vyplývají z reálné situace, např. z nutnosti ničení objektů prvního pořadí, přijetí opatření k ochraně proti působení vysoce přesných zbraní nepřítele, nezbytnosti vedení boje s jeho průzkumnými palebními systémy, odrážení vzdušných i pozemních úderů apod.

Zkušenosti z operační a bojové přípravy Spojených ozbrojených sil svědčí o tom, že k dosažení vysoké kvality velení svazu

koaličního složení je nutné přísně respektovat dobu a podmínky nezbytné k vytvoření uskupení a struktury svazu spolu se **zvláštnostmi** charakteristickými pro příslušná spojenecká vojska:

- Značný vliv na organizaci velení svazu koaličního složení mají podmínky, ve kterých budou vojska rozvíjena a ve kterých mohou být do jeho sestavy začleňovány spojenecké svazky (útvary). Nejvýhodnější předpoklady vzniknou tehdy, když budou vojska rozvíjena předem, do zahájení války a všechna rozhodující opatření mohou uskutečnit ještě v době ohrožení. Podstatně složitější podmínky vzniknou při rozvíjení vojsk již v průběhu odražení agrese. Je zapotřebí, aby velitelé a štáby při organizaci velení za každé situace správně hodnotili bojové možnosti začleňovaných spojeneckých vojsk, včas jim stanovili bojové úkoly a zabezpečili pevné a spolehlivé velení.

- Velení vojskům koaličního složení **vyžaduje** těsnou součinnost s národními orgány velení příslušné spojenecké armády. Je nutné, aby při přípravě první obranné operace s předstihem byly sladěny tak závažné otázky jako např. upřesnění počtů vyčleňovaných vojsk, opatření k zabezpečení přesunu, rozvinování, soustředění a příkrytí spojeneckých vojsk, způsob využití komunikací k organizaci přeprav těchto vojsk, letištní síť k rozmístění a k letištnímu manévru letectvem, MTZ, způsob doplňování spojeneckých vojsk v průběhu operace a další. K řešení těchto otázek je proto nutné v praktické činnosti orgánů velení vyhradit potřebnou dobu.

- Ve velení svazu koaličního složení je nutné **brát v úvahu**, že z řady objektivních příčin mohou mít začleňovaná spojenecká vojska odlišnou výzbroj, rozdílnou organizaci, stupeň doplnění, bojové možnosti i úroveň materiálně technického zabezpečení. Odlišné jsou i možné metody práce v přípravě a řízení operace v závislosti na bojových zkušenostech, zvycích a tradicích. Důležitou úlohu má i úroveň vycvičenosti a morálně politický stav. To vše je nutné pečlivě zvažovat při hodnocení možnosti spojeneckých vojsk, určování jejich bojových úkolů v operaci a při přijímání opatření k jejich posílení.

- Značný význam pro efektivnost velení vojskům spojeneckého složení má **úroveň jazykové přípravy** příslušníků orgánů velení.

- Ve velení spojeneckým vojskům je potřebné **respektovat** i různost norem a některých zásad v oblasti materiálně technického zabezpečení.

Současně je však nutné i přes mnohé zvláštnosti zdůraznit, že jednotnost vojenské doktríny, názorů na formy a způsob vedení operace i další zdokonalování organizačních struktur vojsk, unifikace výzbroje a bojové techniky vytváří dostatečně předpoklady k pevnému a spolehlivému velení svazu koaličního složení a pro úspěšné splnění úkolů v bojové činnosti.

Velení vojskům svazu koaličního složení **spočívá** v trvalé a cílevědomé činnosti velitele, štábu, velitelů druhů vojsk, náčelníků speciálních vojsk a služeb v těsném spojení s národními orgány velení při přípravě vojsk k operacím a jejich řízení při plnění stanovených úkolů. Je žádoucí, aby bylo založeno na odsouhlasených jednotných principech a obecných metodologických a teoretických zásadách.

K vlastnímu velení vojskům je v souladu s plánem obranné operace vytvářen **systém velení**, který zahrnuje souhrn vzájemně funkčně propojených a ve stále bojové pohotovosti udržovaných orgánů a míst velení, spojovací soustavy, automatizovaných a některých dalších speciálních systémů. Je potřebné, aby byl vytvářen včas, a na všech stupních musí **zabezpečovat**:

- pevné velení všem národním svazům a svazkům spojeneckých vojsk, začleňovaných do složení koaličního svazu jak při přípravě, tak v průběhu operace,

- spolehlivou součinnost s národními orgány velení a spolupůsobícími svazy,

- soulad centralizovaného a decentralizovaného velení ve vzájemné vazbě, autonomnost, samostatnost a podmínky pro širokou iniciativu orgánů velení při plnění stanovených úkolů,

- komplexní využití míst velení a spojovacích prostředků, vzájemné propojení různých spojovacích soustav, řízení spojeneckých vojsk s přihlédnutím k národním zvláštnostem a jejich bojovým možnostem.

Spolehlivost a účinnost velení je nutné dosahovat:

- vysokou úroveň profesionální připravenosti a organizačské práce velitelů, příslušníků štábů, politických orgánů a služeb,

- hlubokým pochopením charakteru a způsobů vedení soudobých operací a boje,

- přeciznými znalostmi bojových možností a zásad použití různých druhů výzbroje a bojové techniky vlastních, spojeneckých vojsk i nepřítelů, uměním rychle a správně hodnotit situaci, přijímat konkrétní závěry a určovat nezbytná opatření,

● efektivním využíváním spojovacích prostředků a automatizovaných systémů velení vojskům.

Kromě toho je zapotřebí, aby štáb svazu koaličního složení měl trvalé spojení s generálním štábem vlastní (národní) armády k udržení vysoké bojové pohotovosti a bojeschopnosti vojsk, zajištění úhrady ztrát osob, výzbroje a bojové techniky národních vojsk a jejich zabezpečení materiálními a technickými prostředky.

Zkušenosti Sovětské armády z Velké vlastenecké války, poznatky z lokálních konfliktů po druhé světové válce, ze společných cvičení Spojených ozbrojených sil i výsledky vojenskovědeckých výzkumů dokazují potřebu s předstihem, ještě v míru, vytvářet příslušné orgány předurčené k velení svazům koaličního složení. Bojová pohotovost orgánů velení musí předstihovat bojovou pohotovost podřízených spojeneckých vojsk, vyčleňovaných do jejich sestavy. Nelze však opomenout, že může vzniknout situace, kdy vojska budou plnit některé operační úkoly, např. odražení agrese jen v národním složení s postupným začleňováním spojeneckých vojsk. Je zapotřebí předvídat i takovou variantu organizace systému velení.

V současných podmínkách vyžaduje růst nebezpečí nenadálého napadení nepřitelem za použití vysoce přesných a efektivních prostředků ničení, aby přechod z mírového na válečný stav **nevyžadoval přestavbu systému velení a nové rozdělení jeho základních funkcí**, aby se orgány velení v míru svou strukturou a počty co nejvíce přibližovaly orgánům velení za války. Současně je potřebné předem přesně stanovit rozdělení jejich příslušníků na místa velení a na operační směny k zabezpečení jejich nepřetržité práce.

Probíhající změny v obsahu velení vyžadují především upřesnění funkcí každého stupně a orgánů velení i funkcionáře, přesné vymezení jeho obsahu na každé úrovni, zkvalitnění technického vybavení míst velení a spojovacích soustav, zdokonalování stylu, metod i forem práce velitelů a štábů. **Závažným úkolem**, který bude nutné ve zdokonalování velení, zejména svazům koaličního složení řešit, je odstranění nesouladu mezi složením orgánů velení a objemem jejich práce. Při zachování celkových počtů je účelné posílit ty správy a oddělení, které plní rozhodující úkoly a které současně vyčleňují důstojníky na všechna místa velení (VS, ZVS, PoVS, PMV, VZMV). Jde především o operační a zpravodajské správy (oddělení) vševojskových štábů, štábů RVD a operačních oddělení letectva. Přitom je nutné si

uvědomit, že snaha zvyšováním počtů kompenzovat nedostatečnou profesionální připravenost důstojníků nemůže přinést žádný užitek.

Zabezpečení **nepřetržitosti velení** vyžaduje také přesně organizovat bojovou službu ve středisku bojového velení. Zkušenosti svědčí o tom, že je potřebné, aby tuto službu konala **operační směna** složená z důstojníků operační a zpravodajské správy spolu s pracovníky druhů vojsk za řízení funkcionáře operační správy. Tato směna by v době 8 až 12 hodin plně odpovídala za vedení situace tak, jak se to již praktikuje na společném VS letectva a PVO. Vzhledem ke koaličnímu složení vojsk svazu je zapotřebí do těchto operačních směn zařazovat důstojníky s dobrou úrovní znalostí ruského jazyka a jeho vojenské terminologie.

K dosažení **vyšší sladění práce orgánů velení svazů koaličního složení** je dále nutné zlepšit sběr, zpracování, hodnocení a doručování informací. Myslím, že by bylo účelné **změnit tradiční systém** jejich postupného předávání, **přepracovat obsah práce** informačních oddělení (skupin) orgánů velení a **vytvořit** z nich střediska skutečně operativní a reálné informace, která by je analyzovala, rozdělovala a vydávala uživatelům. Přitom je nutné **zamezit** vyžadování takových údajů od podřízených, které jsou k dispozici u jiných správ či oddělení štábu, nebo nejsou k rozhodování nutné. K tomu musí všechny složky štábu poskytovat včas údaje vševojskovému štábu a jeho informačnímu středisku. Současně je potřebné **upřesnit způsob** zpracování a použití výkazových i informačních dokumentů, upouštět od rozsáhlých denních souhrnných hlášení, aktivně prosazovat operativní informace s širokým využíváním krátkých formalizovaných bojových hlášení pro přenos utajenými spojovacími kanály.

Důležitou otázkou velení vojskům koaličního složení je vytváření a zdokonalování systému **operačních skupin**. Praxe potvrzuje jejich značný význam pro zabezpečení nepřetržitěho a odolného velení spojeneckým vojskům. Dosud byla řada otázek složení skupin, působnosti jejich funkcionářů, technického vybavení prostředky velení a spojení řešena různými způsoby. Doporučení, rozpracované ve štábu SOS k určení, složení a vybavení operačních skupin, vymezení jejich práv a povinností, způsobů jejich práce při přípravě a vedení operace spojeneckého složení bude mít bezesporu kladný vliv na zvýšení úrovně velení vojskům.

Zkušenosti ze společných operačně strategických cvičení svědčí o značném ná-

růstu objemu práce velení svazů při plánování operací, což se mimo jiné projevuje v neúměrném přetěžování především vševojskových štábů. To má negativní důsledky ve snižování kvality plánování operace a v omezování rozsahu přímé organizačnické práce ve vojskách při přípravě operace. Proto je nutné větší pozornost zaměřit na zdokonalení obsahu a forem dokumentů, zvýšení jejich účelnosti, kvality a plné využitelnosti ve velení vojskům. Soudím, že úsilí by mělo být zaměřeno na:

— omezení počtu zpracovávaných dokumentů, a to rušením těch, které nejsou k velení vojskům v operaci (boji) potřebné,

— upřesnění jejich obsahu, konkretizaci a vyloučení všech obecných i normativních údajů,

— zkracování lhůt přípravy dokumentů a zvýšení úlohy štábů druhů vojsk v rozpracování operačních otázek,

— formalizaci dokumentů, zavádění slovníků termínů a nejučelnějších jejich forem.

Na všech stupních velení je rovněž nanejvýš potřebné **sjednotit** metodiky práce orgánů velení, způsoby kódování map, hovorové tabulky, typy formalizovaných dokumentů, ale také metody hodnocení situace, přijímání rozhodnutí a stanovení úkolů vojskům nezávisle na jejich národní příslušnosti.

K tomu, aby bylo velení vojskům svazu koaličního složení účinné, je nezbytné soustavně zvyšovat **kvalitu a cílevědomost operační přípravy**. Pozornost soustředit na praktické zvládnutí nových otázek vojenského umění, zásad a způsobů vedení bojové činnosti za podmínek použití výsoce přesných zbraní a dalších nových druhů výzbroje. Velitele a štáby je nutné učit praktické organizaci operace, aby nejen uměli přijímat odůvodněná rozhodnutí, ale aby je také dokázali dovedně realizovat.

S nárůstem požadavků na všestranné zabezpečení velení svazu koaličního složení

souvisí i opatření ke zvyšování **odolnosti** systému velení. Význam tohoto úkolu je také zdůrazněn již zmíněným výlučně obranným charakterem vojenské doktríny členských států Varšavské smlouvy. Za základní opatření je nutné považovat ukrytí systému velení před průzkumem nepřítelů, ochranu proti jeho působení i proti prostředkům REB, včasné změny prostorů rozmístění míst velení a zajištění jejich vzájemné zaměnitelnosti i zabezpečení pevně nesených spojovací soustavy.

Důležitou myšlenkou vojenské doktríny členských států Varšavské smlouvy je i též o zasazení agresorovi dřívěho úderu, budou-li spojenecké státy napadeny. To s sebou přináší obtížné podmínky k odražení agrese, vyžaduje vysokou úroveň bojové pohotovosti štábů a vojsk i upřesnění mnoha otázek výstavby naší armády a způsobů jejího použití.

Zvláště závažné je v této souvislosti další zdokonalování velení vojskům. Na jeho spolehlivost bude v mnohém záviset realizace bojových možností vojsk v operacích a dosažení úspěchu v nich. Proto je při zdokonalování systému velení vojskům koaličního složení při přípravě a vedení obranné operace potřebné zaměřit pozornost na tyto **rozhodující úkoly**:

— v orgánech velení na zkvalitňování a sjednocování jejich organizační struktury, metod práce a zdokonalování bojových dokumentů,

— v systému míst velení na rozvoj stacionárních chráněných a pohyblivých míst velení, zlepšování jejich vybavení, zdokonalování způsobů manévru, zvyšování jejich odolnosti, zkvalitňování maskování, ochrany, obrany a režimu činnosti,

— ve spojovací soustavě na výstavbu jednotné automatizované spojovací sítě a zvyšování odolnosti spojení včetně spojovacích uzlů a středisek,

— na další rozvoj, zdokonalování a zabezpečení vzájemné spolupráce v oblasti automatizovaných systémů velení.

□

Zdokonalování velení vojskům je jedním z nejdůležitějších úkolů velitelů, náčelníků a štábů, který bude v následujícím období vyžadovat jejich aktivní, promyšlené a cí-

levědomé úsilí a značnou měrou přispěje ke splnění společného úkolu spojeneckých armád — k zabezpečení spolehlivé obrany socialismu.